

УДК 352.075:342.722

DOI <https://doi.org/10.32782/3041-1351/2026-2-8>

Лехолетова Марина Миколаївна

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
m.lekholetova@kubg.edu.ua
ORCID ID: 0000-0003-4055-991X
Scopus ID: 57950249300

Дуля Аліна Володимирівна

доктор філософії за спеціальністю 231 Соціальна робота,
старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
a.dulia@kubg.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-9067-4820
Scopus ID: 57208213486

ПРОЦЕДУРА ГРОМАДСЬКИХ СЛУХАНЬ ЯК МЕХАНІЗМ УЧАСТІ ГРОМАДЯН В УПРАВЛІННІ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Вступ. Аналіз нормативних документів та наукових досліджень, щодо участі громадян у вирішенні питань місцевого значення, дозволив розкрити сутність ключових понять; процедуру громадських слухань, особливості організації й проведення громадських слухань у системі публічного врядування. Ключовими сутнісними ознаками громадських слухань є: можливість громадського контролю й залучення громадськості до вирішення питань місцевого значення з метою впливу на управлінські рішення; організація зустрічей для дискусійних обговорень питань місцевого значення; проведення зустрічей з метою узгодження управлінської діяльності з думкою громадськості, а також інформування й оприлюднення результатів такої діяльності.

Мета роботи полягає в дослідженні процедури громадських слухань як інституційного механізму участі громадян у процесі прийняття публічних рішень.

Висновки. На основі аналізу правового регулювання участі громадян у процесі прийняття публічних рішень визначено, що така участь здійснюється шляхом: громадських слухань; місцевих ініціатив; загальних зборів громадян за місцем проживання; громадської експертизи органів місцевого самоврядування; консультації з громадськістю; органи самоорганізації населення. До алгоритму організації та проведення громадських слухань віднесено наступні кроки: ініціювання громадських слухань; підготовка до проведення громадських слухань; проведення громадських слухань; впровадження результатів громадських слухань. Зроблено висновок, що шляхами підвищення ефективності громадських слухань у системі публічного врядування є: якісна підготовка до громадських слухань; вмотивованість громадян взяти участь у громадських слуханнях та їх активність під час проведення; організація проведення громадських слухань; професійність й компетентність учасників; подальше врахування результатів громадських слухань.

Ключові слова: територіальна громада, управління, громадські слухання, місцеві ініціативи, загальні збори громадян, громадська експертиза, консультації з громадськістю, органи місцевого самоврядування.

Lekholetova Maryna Mykolaivna

PhD in Pedagogy,
Associate Professor at the Department of Social Pedagogy and Social Work,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

Dulia Alina Volodymyrivna

Doctor of Philosophy specialty 231 Social work,
Senior Lecturer at the Department of Social Pedagogy and Social Work,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

PUBLIC HEARINGS PROCEDURE AS A MECHANISM FOR CITIZENS' PARTICIPATION IN THE MANAGEMENT OF THE DEVELOPMENT OF A TERRITORIAL COMMUNITY

Introduction. Analysis of regulatory documents and scientific research on citizen participation in resolving issues of local importance allowed us to reveal the essence of key concepts: the procedure for public hearings, the features of organizing and conducting public hearings in the public governance system. The key essential features of public hearings are: the possibility of public control and public involvement in resolving issues of local importance in order to influence management decisions; organizing meetings for deliberative discussions of issues of local importance; holding meetings to coordinate management activities with public opinion, as well as informing and publishing the results of such activities.

Purpose and objectives of the article. The purpose of the article is to study the procedure of public hearings as an institutional mechanism for citizen participation in the process of public decision-making.

Results. Based on the analysis of the legal regulation of citizen participation in the process of public decision-making, it was determined that such participation is carried out through: public hearings; local initiatives; general meetings of citizens at the place of residence; public expertise of local government bodies; consultations with the public; bodies of self-organization of the population. The algorithm for organizing and conducting public hearings includes the following steps: initiating public hearings; preparing for public hearings; conducting public hearings; implementing the results of public hearings. It was concluded that the ways to increase the effectiveness of public hearings in the public governance system are: high-quality preparation for public hearings; citizens' motivation to participate in public hearings and their activity during them; organization of public hearings; professionalism and competence of participants; further consideration of the results of public hearings.

Key words: territorial community, administration, public hearings, local initiatives, general meetings of citizens, public expertise, public consultations, local government bodies.

Вступ. Для покращення управлінських рішень щодо розвитку окремих територіальних громад, підвищення якості життя населення варто залучати до обговорення різні категорії населення, які проживають на даній території, а саме шляхом громадських слухань. Це сприятиме залученню громадськості до участі у суспільному житті своєї громади, бути активними її членами, мати можливість висловити свою позицію щодо нагальних проблем громади, знизити рівень напруги між членами громади і владою, впливати на прийняття рішень щодо розвитку громади (наприклад, щодо розвитку якісної освіти для дітей; організації дозвілля дітей та молоді; доступності та якості медичних і соціальних послуг в громадах; зниження рівня безробіття та вирішення проблем з працевлаштуванням; надання соціальної допомоги вразливим групам населення та ін.). Відтак, для ефективності організації та проведення громадських слухань, важливим є розуміння самої процедури цього процесу, що і стало завданням нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз сучасних досліджень щодо громадських слухань як форми взаємодії влади з громадськістю, показує що у полі наукових інтересів багатьох науковців є охоплення різних аспектів цього питання. Л. Наливайко, О. Савченко у своїх дослідженнях зосередили увагу на розгляді теоретико-правових засад громадського контролю за діяльністю органів державної влади; К. Татарінова вивчала громадські слухання як один із ключових інструмент локальної демократії, адже сучасні демократичні тенденції управління на місцях мають велике значення у вирішенні проблем місцевого рівня та у визначенні основних напрямів місцевого розвитку [13], а науковці Т. Букіна, М. Губа, А. Лазарева зазначають, що громадські слухання у випадку правильної організації їх проведення є ефективним механізмом участі громадян у прийнятті публічних рішень [1]. О. Бутков виокремлює форми впливу громадськості на процес підготовки та прийняття політичних рішень (безпосередня участь громадян через вибори, референдуми, громадські обговорення; опосередковане представництво інтересів громадян через депутатів усіх рівнів, виборних посадовців, політичні партії та ін. [2].

С. Макарець, А. Некряч, С. Приходько, Т. Шаравара досліджували процес громадських слухань щодо бюджету участі, наголошуючи, що громада може розвиватись, тоді, коли до запланованих управлінцями заходів безпосередньо будуть залу-

чені мешканці громади, з можливістю громадського контролю за діяльністю влади [14]. О. Коврига вивчаючи питання взаємодії органів державної влади з громадськістю зазначає, що ефективність механізмів громадського контролю за діяльністю влади визначається, передусім, рівнем відкритості і прозорості влади завдяки інформуванню громадськості про її діяльність [5]. О. Галич та О. Демидкін досліджуючи основні засади формування ефективного механізму взаємодії місцевої влади з громадськістю роблять висновок, що для підвищення рівня співпраці органів влади з громадськістю та покращення якості управлінських рішень необхідно налагоджувати взаємодію та конструктивний діалог [3], у тому числі через організацію та проведення громадських слухань.

Мета дослідження. Дослідити процедуру громадських слухань як інституційного механізму участі громадян у процесі прийняття публічних рішень. Для досягнення мети вирішувались завдання: 1) здійснити аналіз правового регулювання участі громадян у процесі прийняття публічних рішень; 2) розглянути алгоритм організації та проведення громадських слухань; 3) визначити шляхи підвищення ефективності громадських слухань у системі публічного врядування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Правове регулювання участі громадян у процесі прийняття публічних рішень закріплене нормативною базою України. До механізмів участі віднесено: *громадські слухання* – форма участі жителів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення (обговорювати їх та вносити пропозиції щодо вирішення). Це публічний захід, який проводиться в межах громадських обговорень. Пропозиції, які вносяться за результатами громадських слухань, підлягають обов'язковому розгляду органами та посадовими особами місцевого самоврядування (Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Постанова КМУ «Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики», Статут територіальної громади, Положення про громадські слухання) [7; 10; 12]; *місцеві ініціативи*, які мають право ініціювати члени територіальної громади на розгляд у міській та селищній раді, в порядку місцевої ініціативи будь-якого питання, що не суперечить законодавству України. Місцева ініціатива оформляється у вигляді письмово викладеної пропозиції про розгляд відповідного питання чи прийняття певного рішення міською, селищною радою (Статут тери-

торіальної громади) [12]; *загальні збори громадян за місцем проживання*, є формою безпосередньої участі членів територіальної громади у вирішенні питань місцевого самоврядування (Статут територіальної громади) [12]; *громадська експертиза діяльності органів місцевого самоврядування*, яка передбачає проведення інститутами громадянського суспільства, громадськими радами оцінки діяльності органів виконавчої влади, ефективності прийняття і виконання такими органами рішень, підготовку пропозицій щодо розв'язання суспільно значущих проблем для їх врахування органами виконавчої влади у своїй роботі (Постанова «Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади КМУ») [9]; консультації з громадськістю, з метою залучення громадян до участі в управлінні державними справами, надання можливості для їх вільного доступу до інформації про діяльність органів виконавчої влади, а також забезпечення гласності, відкритості та прозорості діяльності зазначених органів (Постанова КМУ «Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади») [8]; *органи самоорганізації населення* є однією з форм участі членів територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах у вирішенні окремих питань місцевого значення. Представницькі органи створюються жителями, які на законних підставах проживають на території села, селища, міста або їх частин (Закон України «Про органи самоорганізації населення») [11]. Таким чином, проведений аналіз правового регулювання участі громадян у процесі прийняття публічних рішень показав наявність інституційного механізму участі громадян у процесі прийняття публічних рішень. Розглянемо детальніше особливості громадських слухань, як одного з механізмів участі, для розуміння процедури їх організації та проведення.

В науковій літературі поняття «громадські слухання» розглядається ширше: «як офіційне засідання міської, селищної, сільської, районної ради чи органу місцевого самоврядування, на якому депутати та посадові особи знайомляться з думками, зауваженнями, пропозиціями мешканців населеного пункту з проблеми та питаннями, які орган влади збирається реалізувати» [4, с. 34]; як форма участі громадськості в управлінні розвитком територіальної громади (через публічне консультування місцевої влади, контроль за її діяльністю та внесення пропозицій) щодо питань місцевого значення [1]; «як форма громадського контролю, що передбачає нагляд за діяльністю місцевої влади з метою сприяння дотримання нею режиму законності» [6, с. 134]; О. Бутков вважає, що громадські слухання це «універсальний спосіб громадських обговорень, який застосовується як органами місцевого самоврядування, так і органами державної влади на всіх рівнях, оскільки низкою нормативно-правових актів передбачено проведення громадських слухань в межах громадських обговорень в органах державної влади» [2, с. 44].

Враховуючи законодавчо закріплене поняття громадських слухань та характеристику представлену в науковій літературі, до ключових сутнісних ознак громадських слухань відносимо: можливість громадського контролю й залучення громадськості до вирішення питань місцевого значення з метою впливу на управлінські рішення; організація зустрічей для дискусійних обговорень питань місцевого значення (заслуховування варіантів вирішення питань, внесення пропозицій) за участі членів територіальної громади, інститутами громадянського суспільства, органів місцевого самоврядування, органів виконавчої влади; проведення зустрічей з метою узгодження управлінської діяльності з думкою громадськості, а також інформування й оприлюднення результатів такої діяльності.

Проведення громадських слухань повинно відбуватись з дотриманням основоположних принципів (демократизму, добровільності, гласності, відкритості, рівності, регламентованості, свободи висловлювань, взаємоповаги, справедливості, врахування результату). Процедура громадських слухань наведена на рисунку 1. Для розуміння особливостей організації та проведення громадських слухань, а також визначення шляхів підвищення їх ефективності, розглянемо кожен етап детальніше.

Ініціювання громадських слухань. На цьому етапі визначаються ініціатори проведення громадських слухань. Суб'єктами ініціювання громадських слухань можуть бути: ініціативна група членів територіальної громади, які на законних підставах проживають на її території, досягли повноліття та є дієздатними особами; сільська, селищна, міська рада; сільський, селищний, міський голова; виконавчий орган сільської, селищної, міської ради; постійна депутатська комісія; орган самоорганізації населення – у межах території своєї діяльності; староста – у межах відповідного старостинського округу. Ініціативна група складається не більше ніж з 10 осіб.

Після визначення ініціативної групи подається повідомлення про ініціювання громадських слухань. Заява реєструється в органах місцевого самоврядування. У разі, якщо ініціатором громадських слухань є сільський, селищний, міський голова, то оголошення про громадські слухання здійснюється шляхом підготовки розпорядження; відповідного рішення, якщо ініціатором є міська, селищна, сільська рада; письмового звернення на ім'я сільського, селищного, міського голови, якщо ініціаторами є інші суб'єкти. На підтримку проведення громадських слухань збирають та подають: проєкт рішення або пропозиція; пояснювальна записка або опис проблеми місцевого значення; листи з потрібною кількістю підписів (залежно від кількості жителів в громаді, статуту громади та масштабу питання). Строк розгляду місцевою владою повідомлення про проведення слухань не повинен перевищувати 5 днів з моменту отримання письмового звернення. За цей термін уповноваженою посадовою особою або виконавчим органом приймається рішення про реєстра-

Рис. 1. Алгоритм організації та проведення громадських слухань

Джерело: складено авторами на основі аналізу літератури [1; 2; 3; 4; 14].

цію ініціативи (або ж можуть бути прийняті рішення повернути письмове звернення для доопрацювання змісту звернення, відмова в реєстрації ініціативи проведення громадських слухань). Потім визначається дата проведення громадських слухань, а повідомлення про скликання громадських слухань на офіційному веб-сайті публікується за 7 і більше днів до дати проведення громадських слухань [9; 10; 14].

Підготовка до проведення громадських слухань. На цьому етапі варто зосередитись на чотирьох ключових аспектах підготовки до громадських слухань, а саме: створенні робочої групи та розподіл обов'язків між її членами; розробці сценарію або плану проведення громадських слухань; залученні до слухань зацікавлених сторін; інформуванні громадськості щодо проведення громадських слухань.

Для ефективного планування варто розрахувати час на підготовку (30-40 днів до початку громадських слухань). Під час створення робочої групи та розподілу обов'язків між її членами доцільним є обговорення обов'язків кожного із дотриманням принципу добровільності. Обов'язками членів робочої групи можуть бути: підготовка презентації для громадськості (щодо теми, мети громадських слухань, висвітлення змісту ключових проблемних моментів, пропозицій їх вирішення, стратегій розвитку та ін.), інформаційних матеріалів, листівок, буклетів; пошук та взаємодія з експертами у сфері питання місцевого значення, яке виноситься на громадські слухання; комунікація з пресою; інформування громадськості стосовно ходу справи з питання місцевого значення, яке виноситься на громадські слухання; розробка

сценарію або плану проведення громадських слухань; розробка тимчасового регламенту громадських слухань; збір та обробка пропозицій громадськості щодо питання місцевого значення, яке виноситься на громадські слухання; організація технічного супроводу громадських слухань.

Відтак, до складу робочої групи можуть входити: координатор (який розроблятиме програму та регламент слухань, здійснюватиме вибір доповідачів та ведучого, налагоджуватиме контакти з органами місцевого самоврядування та громадськими об'єднаннями, займатиметься обробкою пропозицій громадськості); адміністратор (який обиратиме оптимальне місце проведення слухань, інформуватиме всіх учасників про публічний захід, здійснюватиме розповсюдження інформаційних матеріалів, займатиметься організацією технічного супроводу для спікерів громадських слухань, тих, хто братиме участь в обговореннях, а також реєструватиме учасників); прес-секретар (взаємодіятиме з пресою, складатиме й поширюватиме оголошення, прес-релізи про хід громадських слухань та про їх результати) [4].

Також робочій групі варто обговорити й спланувати важливі організаційні моменти, а саме: розробляючи сценарій проведення громадських слухань, чітко сформулювати мету, тему заходу (тема повинна бути актуальною для громадськості, враховувати інтереси переважної частини громади, бути в полі зору влади та бізнесу, громадських організацій; варто проводити консультації з усіма зацікавленими сторонами, проводити соціологічні дослідження та їх аналіз); підготувати список потенційних учасників

заходу; продумати правила проведення громадських слухань (формат проведення заходу, методи збору пропозицій, зауважень, рекомендацій від учасників); розробити медіа-план (вибір доцільних і дієвих інформаційних джерел, аналіз стратегій роботи засобів масової інформації) із описом ключового повідомлення про громадські слухання, уточненням важливості кожного учасника і прогнозом очікуваних результатів; залучити до слухань зацікавлених сторін, які підсилять характер і зміст дискусійної частини слухань, а також обговорення можливих варіантів стратегічного планування вирішення питання (представники влади, фахівці з питань місцевого значення, представники громадських організацій, бізнесу).

М. Городок рекомендує проводити із зацікавленими сторонами спільні консультації з метою поступового інформування про мету громадських слухань, які організуються. Це сприятиме налагодженню партнерської взаємодії у питанні що розглядатиметься; залученню «союзників»; формуванню позитивної думки, що вирішення питання має суспільну корисність [4]. До зацікавлених сторін відносимо також вразливі категорії населення громади, оскільки часто саме вони є цільовою аудиторією, яка потребує соціальної підтримки та об'єднання зусиль у процесі прийняття публічних рішень на користь вирішення питання.

Для належного інформаційного забезпечення науковці (М. Городок, С. Макарець, А. Некряч, С. Приходько, Т. Шаравара) радять: здійснювати розсилку прес-релізів до засобів масової інформації та інформувати редакції про важливі поточні зустрічі, круглі столи з питання винесеного на громадські слухання; налагоджувати прямі контакти з кореспондентами, редакторами засобів масової інформації для висвітлення важливих етапів роботи щодо результатів громадських слухань; у разі участі офіційних осіб у роботі громадських слухань забезпечувати офіційне висвітлення ключових результатів проведеного заходу шляхом написання статей друкованою пресою, виступів на радіостанціях та ін.; надавати вичерпну інформацію про ініціативну групу громадських слухань, координатора заходу для можливості налагодження прямих професійних й експертних контактів, діалогу із зацікавленими сторонами, потенційними учасниками громадських слухань [4; 14].

Третім етапом є безпосереднє проведення громадських слухань, яке відбувається у відкритій формі з дотриманням поетапних кроків (реєстрація учасників; відкриття заходу, оголошення порядку денного та регламенту проведення; виступи щодо змісту заявленої теми громадських слухань; участь у дискусійній частині представників органів місцевої влади, залучених експертів, жителів громад; збір зауважень і пропозицій; голосування й протоколювання слухань за результатами проведених слухань) та принципів рівності, регламентованості, свободи висловлювань, взаємоповаги, справедливості, врахування результату.

Головуючий на слуханнях на початку відкриття заходу повинен: представитись, оголосити тему й мету зустрічі; коротко озвучити попереднє рішення (у разі повторних громадських слухань з одного і того ж питання); оголошує порядок денний громадських слухань (доповіді, запитання і відповіді, обговорення й дискусії, прийняття проєкту резолюції громадських слухань, внесення поправок до проєкту, прийняття резолюції); регламент слухань, правила проведення [1; 4; 14]. В цей час або під час реєстрації можна також роздати присутнім оголошену інформацію у паперовому вигляді.

Далі відбувається представлення тих, хто відповідно до порядку денного повинен виступити щодо змісту заявленої теми громадських слухань (представники органів влади, громадських організацій, експерти).

Підтримуємо думку О. Буткова, який зазначає, що наявність чіткого регламенту і дотримання його під час проведення громадських слухань запобігає зловживанню з боку представників влади своїми повноваженнями у сфері організації та проведення цієї форми безпосередньої демократії [2]. Тому, виступи на громадських слуханнях повинні бути обмеженими у часі.

Налагодження комунікації під час проведення громадських слухань є складним процесом, особливо якщо мова йде про вирішення питань місцевого значення які містять багато дискусійних і суперечливих положень та потребують погодження, як з боку органів державної влади, так і з боку громадськості.

О. Коврига пропонує наступні принципи комунікації між владою і громадськістю, що допоможуть уникнути небажаних ситуацій та реакцій під час громадських слухань: принцип довіри (формується завдяки зусиллям держави у підтримці інтересів громадськості); принцип відповідності (коли зміст комунікації відповідає поточній ситуації з попереднім вивченням громадської думки та можливістю жителям громади повною мірою реагувати на діяльність державних установ й долучатись до прийняття рішень); принцип змістовності та простоти (ключове повідомлення для громади повинне мати для них сенс й відповідати їхнім цінностям, бути простим та зрозумілим); принцип надійності та результативності (коли комунікація відбувається виключно через перевірені людьми канали зв'язку, а інформація, яка подається є зрозумілою для аудиторії) [5, с. 111–113]. До заходів для покращення процесу взаємодії органів влади та громадськості відносять: організація органами влади механізмів підтримки активних громадян, налагодження конструктивної взаємодії влади та громадськості; підвищення поінформованості населення про проблеми територіальної громади, обговорення шляхів їх вирішення через різні форми участі громадян; доведення до всіх зацікавлених сторін результати реалізації розроблених і прийнятих рішень (проєктів, програм); підтримка громадських ініціатив, запровадження системи заохочення для тих, хто найбільш ефективно працює із громадськістю [3].

Після виступів представників відбувається участь присутніх у дискусійній частині, обговорення, а також внесення зауважень і пропозицій щодо розглянутого питання. Після участі всіх бажаючих у дискусійній частині головуєчий підводить підсумки за результатами обговорень, виводить на голосування питання щодо прийняття за основу проект підсумкового документу слухань підготовлений робочою групою, а після голосування нагадує тему, мету слухань, називає організаторів та склад учасників. Результати голосування протоколюються із зазначенням: дати й місця проведеного заходу; кількісних показників про учасників слухань; питання, що виносились на обговорення; стислий виклад змісту виступів, а також пропозицій, зауважень, рекомендацій. Протокол за результатами проведених громадських слухань повинен бути завізований головуєчим та особою, яка здійснювала запис.

Наступним етапом є *впровадження результатів громадських слухань*. Група ініціаторів громадських слухань проводить зустріч за результатами заходу, з метою аналізу виступів, активності членів громади у дискусійній частині, результативності заходу, недоліків організації та проведення. Також, важливим є робота з експертами, обробка пропозицій від членів громади та інших зацікавлених сторін. Зазвичай така робота пов'язана з аналізом і подальшою систематизацією отриманих матеріалів, аргументів щодо питань, які розглядалися на громадських слуханнях, а також опрацювання виступів експертів, фахівців в галузі, які були учасниками слухань. Після такого системного аналізу групі ініціаторів громадських слухань потрібно обговорити процедуру підготовки звіту (він може містити всі проекти, погляди, пропозиції, рекомендації, альтернативні варіанти вирішення розглянутих питань тощо), а після підготовки звіту поінформувати з результатами всіх зацікавлених сторін поширивши відповідне повідомлення на офіційних каналах.

Пакет документів, що розсилається, може включати: інформацію про організаторів; порядок денний і план проведення слухань; перелік учасників; підсумковий документ з результатами голосування; повідомлення для преси про результати слухань; стенограма [4]. Органи місцевого самоврядування розглядають результати громадських слухань в протоколи громадських слухань і аналізують кожну подану пропозицію від громадськості при прийнятті управлінських рішень щодо питання, яке винослось на слухання.

Після розгляду результатів громадських слухань органи місцевого самоврядування, їх посадові особи приймають рішення по кожній поданій пропозиції, а саме: врахувати пропозицію (зазначаються заходи для реалізації врахованої пропозиції, календарний план виконання та відповідальні посадові особи); частково врахувати пропозицію (зазначаються причини часткового врахування пропозиції; заходи для реалізації частини врахованої пропозиції; календарний план виконання та відповідальні посадові особи); відхилити пропозицію (зазначаються при-

чини відхилення пропозиції; з правом членів робочої групи оскаржити прийняте рішення) [12]. Після прийняття рішень по кожній поданій пропозиції органи влади повинні поінформувати громаду про ухвалені рішення, результати розгляду пропозицій та подальші кроки щодо вирішення питання місцевого значення, яке розглядалось на громадських слуханнях.

Ефективність та результативність громадських слухань залежить від частоти їх проведення та добровільності участі. Вони повинні проводитися декілька разів на рік та включати в себе слухання не лише ініційовані ініціативними групами представників територіальної громади, але й слухання, які в обов'язковому порядку організуються органами місцевого самоврядування [1]. Щоб підвищити довіру громадськості до органів влади та місцевого самоврядування варто висвітлювати вичерпну інформацію про свою поточну діяльність, результати прийнятих рішень; налагоджувати відкритий діалог з громадськістю щодо стратегій розвитку громад, підвищення якості життя їх жителів; сприяння участі громадськості у прийнятті рішень шляхом публічних обговорень, консультацій, громадських слухань; вести роз'яснення для громадськості щодо прийняття рішення із публікацією відповідних звітів; ініціювати проведення соціологічних досліджень з метою з'ясування нагальних проблем територіальних громад, вразливих груп населення для оперативного реагування на нові виклики.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, громадські слухання організуються за участі жителів територіальної громади й дозволяють: підвищити рівень поінформованості членів територіальної громади щодо діяльності органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, яка планується, реалізується або вже реалізована на території громади; заручитись підтримкою громадськості, вивчити суспільну думку членів громади, їх пріоритетні потреби у процесі стратегічного планування й розробки технічної документації розвитку територіальної громади; забезпечити зворотній зв'язок (як від громадськості, так і від органів виконавчої влади, місцевого самоврядування й інших посадових осіб); підвищити обґрунтованість управлінських рішень на всіх етапах їх прийняття і реалізації, з метою уникнення конфліктних ситуацій, негативних наслідків, підвищення довіри громади до влади.

Відповідно до розглянутого алгоритму проведення громадських слухань можемо зазначити, що результативність його реалізації залежить від: якісної підготовки до громадських слухань (підбір досвідчених та професійних членів робочої групи; чіткого визначення теми і мети громадських слухань за результатами аналізу актуальних проблем і потреб жителів громади; розробка плану/сценарію проведення громадських слухань; попереднє інформування громади про проведення громадських слухань); вмотивованості громадян взяти участь у громадських слуханнях та їх активності під час

проведення; організації проведення громадських слухань (наявність чітко прописаного порядку денного та регламенту, модератора/ведучого; підтримання конструктивного діалогу під час слухань, толерантне ставлення до всіх присутніх; можливість для всіх бажаючих висловлювати свою думку; дотримання принципу компромісного прийняття рішень); професійності й компетентності учасників (участь представників органів місцевого самоврядування, держаних та громадських організа-

цій, в межах повноважень яких приймати потрібні управлінські рішення; участь експертів, дотичних до теми громадських слухань; якості публічних виступів); подальшого врахування результатів громадських слухань (чітка фіксація рекомендацій та зауважень громадськості у протоколі слухань; врахування рекомендацій у рішеннях органів влади; висвітлення інформації серед членів громади про прийняті рішення за результатами проведених громадських слухань).

Список літератури:

1. Букіна Т. В., Лазарева А. О., Губа М. І. Громадські слухання як форма взаємодії влади та громадськості: теоретичні аспекти. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 4. С. 1–9. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.4.31>
2. Бутков О. І. Конституційно-правові засади проведення громадських обговорень в Україні. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Донецький державний університет внутрішніх справ. Кропивницький, 2023. 249 с. URL: <https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2023/12/dysertacziya-butkov-oleg-1.pdf#page=24.07> (дата звернення: 27.03.2026).
3. Галич О. А., Демидкін О. С. Особливості ресурсного забезпечення механізму взаємодії місцевої влади з громадськістю. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2022. № 4(35). С. 28–33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2022-4.5>
4. Городок М. Д. *Громадські слухання : практ. посібн.* Київ: Міжнародний республіканський інститут. 2016. 112 с. URL: <https://biloberizkaotg.gov.ua/storage/static-pages/documents/a0c2f52dcc24a4f350d01ff770415f39.pdf> (дата звернення: 27.03.2026).
5. Коврига О. С. Взаємодія органів державної влади з громадськістю в системі державного управління України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: Державне управління. 2020. Т. 31(70). № 2. С. 109–114.
6. Наливайко Л. Р., Савченко О. В. *Теоретико-правові засади громадського контролю за діяльністю органів державної влади* : монографія. Київ: Хай-Тек Прес, 2017. 276 с.
7. *Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики*: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 (редакція від 25.03.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text> (дата звернення: 30.03.2026).
8. *Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики* : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Положення від 03.11.2010 № 996 (редакція від 25.03.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text> (дата звернення: 30.03.2026)
9. *Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади* : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 05.11.2008 № 976 (редакція від 27.06.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2008-%D0%BF#Text> (дата звернення: 30.03.2026)
10. *Про місцеве самоврядування в Україні* : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР : станом на 26 лют. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> (дата звернення: 27.03.2026).
11. *Про органи самоорганізації населення* : Закон України від 11.07.2001 № 2625-III (редакція від 28.08.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text> (дата звернення: 30.03.2026)
12. *Статут територіальної громади міста Києва*. Київська міська рада. Офіційний веб-сайт. URL: <https://kmr.gov.ua/uk/content/status-terytorialnoyi-gromady-mista-kyuueva> (дата звернення: 30.03.2026)
13. Татарінова К. В. Громадські слухання як інструмент локальної демократії. *Локальна демократія: роль громад та органів місцевого самоврядування* : матеріали науково-практичного круглого столу (Суми, 26 травня 2023 р.). Суми : Сумський державний університет, 2023. С. 57–60.
14. Шаравара Т. О., Некряч А. І., Макарець С. В., Приходько С. М. *Методичні рекомендації з питань децентралізації, громадських слухань і бюджету участі як запоруки успіху громад*. Полтава, 2025. 108 с. URL: <https://dSPACE.pdau.edu.ua/handle/123456789/19904> (дата звернення: 27.03.2026).

References:

1. Bukina, T. V., Lazareva, A. O., Huba, M. I. (2021). Hromadski slukhannia yak forma vzaemodii vlady ta hromadskosti: teoretychni aspekty. [Public hearings as a form of interaction between government and the public: theoretical aspects]. *Public administration: improvement and development*, (4), 1–9. <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.4.31> [in Ukrainian].
2. Butkov, O. I. (2023). Konstytutsiino-pravovi zasady provedennia hromadskykh obhovoren v Ukraini. [Constitutional and legal principles of holding public discussions in Ukraine]. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in specialty 081 «Law». Donetsk State University of Internal Affairs. Kropyvnytskyi, 2023. 249 с. Retrieved from <https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2023/12/dysertacziya-butkov-oleg-1.pdf#page=24.07> (application date: 27.03.2026).
3. Halych, O. A., Demydkin, O. S. (2022). Osoblyvosti resursnoho zabezpechennia mekhanizmu vzaemodii mistsevoi vlady z hromadskistiui. [Features of resource provision of the mechanism of interaction between local authorities and the

public]. *Public administration and customs administration*, 4(35). 28–33. <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2022-4.5> [in Ukrainian].

4. Horodok, M. D. (2016). *Hromadski slukhannia : praktychnyi posibnyk*. [Public hearings: a practical guide]. Kyiv: International Republican Institute. 112. Retrieved from <https://biloberizkaotg.gov.ua/storage/static-pages/documents/a0c2f52dcc24a4f350d01ff770415f39.pdf> (application date: 27.03.2026) [in Ukrainian].

5. Kovryha, O. S. (2020). Vzaiemodiiia orhaniv derzhavnoi vlady z hromadskistiu v systemi derzhavnoho upravlinnia Ukrainy. [Interaction of state authorities with the public in the public administration system of Ukraine]. *Scientific notes of the V.I. Vernadsky TNU*. Series: Public administration. T. 31(70). (2). 109–114 [in Ukrainian].

6. Nalyvaiko, L. R., Savchenko, O. V. (2017). *Teoretyko-pravovi zasady hromadskoho kontroliu za diialnistiu orhaniv derzhavnoi vlady : monohrafiia*. [Theoretical and legal principles of public control over the activities of state authorities: monograph]. Kyiv: Khai-Tek Pres, 276. [in Ukrainian].

7. *Procedure for conducting public consultations on issues of forming and implementing state policy*: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 3, 2010. № 996 (editorial office from 25.03.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text> (application date: 30.03.2026) [in Ukrainian].

8. *On ensuring public participation in the formation and implementation of state policy*: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, 03.11.2010 № 996 (editorial office from 25.03.2025). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text> (application date: 30.03.2026) [in Ukrainian].

9. *On approval of the Procedure for facilitating public examination of the activities of executive authorities* : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, 05.11.2008 № 976 (editorial office from 27.06.2023). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2008-%D0%BF#Text> (application date: 30.03.2026) [in Ukrainian].

10. *On local self-government in Ukraine*: Law of Ukraine dated 21.05.1997 № 280/97-VR : as of Feb. 26. 2026 p. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> (application date: 27.03.2026) [in Ukrainian].

11. *On bodies of self-organization of the population*: Law of Ukraine of 11.07.2001 № 2625-III (editorial office from 28.08.2025). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text> (application date: 30.03.2026)

12. *Statute of the territorial community of the city of Kyiv*. Kyiv City Council. Official website. Retrieved from <https://kmr.gov.ua/uk/content/status-terytorialnoyi-gromady-mista-kyyeva> (application date: 30.03.2026)

13. Tatarinova, K. V. (2023). Hromadski slukhannia yak instrument lokalnoi demokratii. [Public hearings as a tool of local democracy]. *Local democracy: the role of communities and local government bodies*: materials of the scientific and practical round table (Sumy, May 26, 2023). Sumy: Sumy State University. 57–60 [in Ukrainian].

14. Sharavara, T. O., Nekriach, A. I., Makarets, S. V., Prykhodko, S. M. (2025). *Metodychni rekomendatsii z pytan decentralizatsii, hromadskykh slukhan i biudzhetu uchasti yak zaporuky uspikhu hromad*. [Methodological recommendations on decentralization, public hearings and participatory budgeting as a key to the success of communities]. Poltava, 108. Retrieved from <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/19904> (application date: 27.03.2026) [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 31.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026